

15 AUGUST 2012 - IMPORTANT ARTICLE ON CURRENT SITUATION IN KHOROG

<http://www.ozodi.org/content/article/24672967.html>

A rapid summary in English (original Tajik on page 2):

Despite returning to their daily routine, the majority of the people they have talked to on the phone say that they are suffering from anxiety and their families are nervous too. Muslima, a woman passing by one of the Khorog streets, said that she doesn't see any smiling faces and that everyone is speaking with a tone of anger in their voice.

Muslima's five-year-old daughter, who has nervous illness, complains of constant headaches. At the doctors they met a lot of other mothers, who brought their children with same symptoms. The children's illness has progressed rapidly since the shootings and they all complain of headaches, as they have heard all the shootings and explosions. Muslima said her daughter asked her during the shootings if the soldiers kill babies, too.

She also said that wounded people are being treated in the hospital and though the bullets have been removed and the wounds and broken limbs are being treated, the hospital doesn't have specialists in psychology, who could lead these people out of their mental trauma.

Another woman – Mastura, lives in the UPD area, and she said that all the windows in the houses are broken and they cannot repair them. The new type of plastic windows are quite expensive for the local population, so they cannot afford to change the windows, when they don't have much money even for food.

On the other hand, she says absence of communication means is making their life even more difficult. They spend all days worrying nervously for their brother, who has to go to work, and they cannot call him during the day to calm their minds.

Nekrus, another man from Khlebzavod, says for the past several days they are not receiving any news, while the government TV channels don't show anything but entertainment programs. People hear the news only through word-of-mouth. He noted that people's trust in the government has been lost since the attack in the middle of the night and thus many support the commanders.

A woman named Kamila, however, says that she is still in a shock condition. She knows she has to live for her two children, though she has no desire to live any more. She was even scared when she was called, as she was afraid to hear more bad news. She says she would faint, if she did. The only thing that is keeping her strong is her children and the willingness to not make them scared by showing her emotions. They keep asking where their dad is, and she doesn't know what to tell them.

While people are in trauma and mourning, the official plan for Khorog is a celebration on the occasion of the 80th anniversary of the city. Most of the people Ozodi has talked to are against this celebration. They say most of the people in Khorog are related to each other, and therefore no one has the mood and willingness for joy and celebration.

Нигоҳе аз паси панҷараҳои Хоруғ:

"Ҳама дар кӯча асабонианд"

Бошандагони Хоруғ мегӯянд, акнун зиндагии мардум ба ду марҳила чудо шудааст: "то чанг" ва "баъд аз чанг".

Шаҳлои Гулхоча

10.08.2012

Бо вучуди он, ки зиндагӣ дар Хоруғ тадричан ба маҷрои худ бозмегардад, сокинони шаҳр мегӯянд, ба ҳолати оддӣ баргаштани авзои равонии онҳо ба осонӣ даст наметад. Аксари ҳамсӯҳбатони мо, сокинони сини сол ва касбу кори гуногун дар Хоруғ дар як назарсанҷии телефонӣ гуфтанд, онҳо худ ва наздикони хешро ошуфта ва парешонхотир мебинанд.

Бо **Муслима** дар ҳоле ҳамсӯҳбат шудем, ки аз кӯчаи марказии Хоруғ мегузашт. Вай мегӯяд, ягон чехраи хушу хандонро намебинад, ҳамаи раҳгузарон андешаманду гирифта ба назар мерасанд ва баъзе бо ҳам асабиёна ҳарф мезананд.

Хонум **Муслима** духтарчаи 5 солашро ба дармонгоҳ мебард, зеро кӯдак аз дарди саҳти сар шикаст мекунад: *«Духтарамро ба дармонгоҳ бурдам, чанд зани дигар ҳам бо кӯдаконашон онҷо буданд, ки мегуфтанд пас аз ин чанг кӯдаконашон касал шудаанд. Ин беморию «принаталка»- аст ки ба асаб вобастагӣ дорад ва чун ин кӯдакон зиёд асабӣ шуданд, маризиашон хурӯҷ кардааст. Онҳо ҳамаро бо чашии худ диданд ва садои тиру вертолётҳоро мешунидаанд. Чун мардум овоза карданд, ки акнун моро бомбардон мекунад, бо шумидани садои вертолёт кӯдакҳо низ метарсанд. Духтари 5 солаам, ба ҳангоме, ки чанг шуд аз ман мепурсид, оҷа кӯдаконро ҳам мекушанд?»*

Хонум Муслима афзуд, дар бемористони марказӣ чандин нафар, ки дар ҷараёни даргириҳои 24-уми июли Хоруғ захми тир бардоштаанд таъбиат мегиранд. Ҷарроҳон тир ё шикастпораҳоро аз бадани онҳо берун кашидаанд, вале ин ҷо равшанос ё мутахассисоне нестанд, ки дарду алам ва шоки равониро аз умқи вучуди онҳо берун биёрад.

Сокини дигари шаҳр, **Мастура** мегӯяд, касе ба тармими хонаҳои тирзада ва гоҳе валангори шаҳр низ шитоб намекунад. Вай, ки дар маҳаллаи УПД зиндагӣ мекунад, мегӯяд, атрофи ин маҳалла пур аз шикастурехт аст, аз чор бинои чорошона, ки дар сари роҳ ҷой гирифтаанд, ягон тиреза шиша надорад. Ҷамчунин чанд мағозае, ки дар ин маҳалла вучуд дошт, комилан хароб шудаанд ва онҳо маҷбуранд барои харидани хӯрокворӣ ба маркази шаҳр бираванд.

Мастура гуфт, пеш аз ин воқеаҳо аз фурӯши "пирожки" пуле ба даст меовард. Ду рӯз мешавад, ин "бизнес"-и худро аз сар гирифтааст, вале харидорон ангуштшуморанд: *«Мо ҳоло он қадар маблағе надорем, ки тирезаҳои пластикии шикастаро аз нав харидорӣ кунем, зеро барои маводи хӯрокворӣ пуламон базӯр мерасад. Ҳарчанд ҳоло вазъ ором аст, лекин диламон ҳамеша дар ҳарос аст. Худатон фикр кунед вақте*

нишонзанҳо дар рӯ ба рӯи хонаи мо дар кӯҳҳо нишастанд, мо чӣ хел осуда зиндагӣ мекунем. Ҳама вақт гумон мекунем, ки ҳоло боз тирпаронӣ шуруъ мешавад, аллакай асабонамон хароб аст. Одамони зиёде, ки синну соли бузургтар доранд аз тарс берун намераванд, кӯдаконро низ берун баромадан намегузорем, аммо худамон кори ҳаррӯзаамонро пеш бурда истодаем.»

Мастура мегӯяд, аз сӯи дигар набуди алоқаи мобилӣ зиндагии онҳоро душвор карадааст. Зеро ба гуфтаи вай, ҳангоме, ки бародараш ба кор меравад, то ба хона баргаштани вай «онҳо сад кафан пора мекунанд». Чун алоқаи мобилӣ мавҷуд нест ва дар ҷойи кораш низ телефони маъмулӣ надорад.

Дарвоқеъ ба гуфтаи **Некрӯз**, як ҷавони сокини маҳаллаи «Хлебзаводи» шаҳри Хоруғ, имрӯзҳо телефонҳои маъмулии хонагӣ танҳо василаи иртибот миёни пайвандон ва огоҳ шудан аз рӯдодҳои ахири шаҳр барои онҳо шудааст.

Вай мегӯяд, ин чанд ҳафтаи ахир нашрияҳо ба дасти сокинони намерасанд ва аз 3 шабакаи телевизионии давлатӣ, ки дар Хоруғ намоиш дода мешавад, ба ҷуз аз барномаҳои тафреҳӣ, дарёфти дигар иттилоъ, ки бозгукунандаи вазъи воқеии ин минтақа бошад, ғайримон аст. Некрӯз афзуд: *«Мардум умуман хабарҳоро дар бораи вазъияти Хоруғ аз даҳон ба даҳон мешунаванд. Бояд бигӯям, ки баъд аз он, ки ҳукумат шабона амалиётро оғоз кард, бовариш мардеми оддӣ нисбат ба ҳукумат ва амнияти ҷумҳури коста гардид. Мардум асосан тарафдори қумандонҳоянд. Худи ман низ нисбати ин «командирон» ягон бадбинӣ надорам. Бисёри ҷавонон онҳоро дастгирӣ мекунанд».*

Аммо **Камила**, яке аз мусоҳибони дигари мо, ки низ сокини шаҳри Хоруғ аст ва дар ин даргирӣ ҳамсари худро аз даст додааст, ҳоло рӯзҳои сахтро пушти сар мекунад. Ӯ мегӯяд, то ҳанӯз дар ҳолати шок қарор дорад ва сару калобаи зиндагиашро намеёбад. Ҳарчанд медонад бояд ба хотири ду фарзандаш ҳаётро идома диҳад, вале ягон зарра хоҳиши зистан надорад: *«Ман то ҳол дар ҳолати шок ҳастам ва то имрӯз берун набаромадам. Ҳоло вақте маро ба назди телефон даъват карданд вучудамро ларза фаро гирифт. Дигар мадорам намондааст, агар мабодо ягон хабари дигар шунавам, беҳуш мешавам. Медонам, ки барои фарзандонам ман лозим ҳастам. Бароям хеле душвор ҳаст, аммо кӯшиш мекунам кӯдаконам сӯзиши маро набинанд. Онҳо ҳар дафъа аз ман мепурсанд, «падарамон кучост, аммо ман намедонам ба онҳо чӣ ҷавоб бигӯям».*

Дар ҳоле, ки мардуми Хоруғ дар банди ғаму ғуссанд, интизор меравад, дар охири моҳи ҷорӣ таҷлили 80 солагии маркази вилояти Бадахшон сурат бигарад. Аммо аксари мусоҳибони мо дар шароити феълӣ муҳолиф ба баргузори ин ҷашнанд. Онҳо мегӯяд, тақрибан ҳамаи сокинони Хоруғ бо якдигар пайванди ҳешу таборӣ доранд ва ҳаводиси ахири ин шаҳр рӯҳияи шодиву хушҳолиро аз онҳо рабудаст.